

Donderdag 4 juli 2019

Grote Zaal 20.00 uur

Nederlands Kamerorkest

Gordan Nikolić, viool/leiding

Leon Berendse, fluit

David Jansen, klavecimbel

Tim Kliphuis Trio:

Tim Kliphuis, viool

Nigel Clark, gitaar

Roy Percy, contrabas

Johann Sebastian Bach 1685-1750

Derde Brandenburgse concert in G,

BWV 1048 (1721)

Allegro

Adagio cadenza

Allegro

Tim Kliphuis 1974

Brandenburg (2018)

PAUZE

Igor Stravinsky 1882-1971

Concert in Es 'Dumbarton Oaks' (1937-38)

Johann Sebastian Bach

Vijfde Brandenburgse concert in D,

BWV 1050 (1721)

Allegro

Adagio affettuoso

Allegro

Tim Kliphuis

Brandenburg Jam (2019)

TOELICHTING

In 1721 ontving Christian Ludwig, markgraaf van Brandenburg, een prachtig cadeau van Johann Sebastian Bach: het manuscript van 'zes concerten met verscheidene instrumenten', later bekend geworden als de *Brandenburgse concerten*. Bach had deze muziek al eerder geschreven en waarschijnlijk ook al eerder uitgevoerd, maar nu schonk hij de partituur aan deze markgraaf, mogelijk bedoeld als een open sollicitatie naar een positie aan het hof in Berlijn. De structuur van deze concerten was duidelijk gebaseerd op het populaire instrumentale genre afkomstig uit Italië: het concerto. Een driedelige compositie voor één of meer solisten die een dialoog aangaan met het orkest. Bach nam de belangrijkste eigenschappen van het genre over, maar hij ging veel verder dan zijn Italiaanse collega's. De harmonieën zijn meer doorwrocht, de orkestratie is complexer en de muziek is voorzien van ingewikkelde fuga's. In het *Derde Brandenburgse concert* zijn de solopartijen verdeeld over drie violen, drie altviolen en drie celli, waarbij de instrumentalisten afwisselend solo- en tuttipartijen spelen. Het gebruikelijke langzame tweede deel ontbreekt. Bach noteerde slechts twee akkoorden en nodigde daarmee de uitvoerende musici uit om zelf een cadens te verzinnen. Ongekend in Bachs tijd was de belangrijke solistische klavecimbelpartij in het *Vijfde Brandenburgse concert*, met in het eerste deel een indrukwekkende solo van maar liefst 65 maten.

Lenen bij Bach

De *Brandenburgse concerten* zijn tot op de dag van vandaag een belangrijke inspiratiebron voor musici. In 1937-38 gebruikte

Igor Stravinsky bijvoorbeeld de opening van het *Derde Brandenburgse concert* voor zijn *Concert in Es 'Dumbarton Oaks'*. Het werk is geschreven in opdracht van Robert Woods Bliss en zijn vrouw, ter ere van hun dertigjarige huwelijk, en werd vernoemd naar hun landgoed in Washington D.C. Stravinsky verklaarde: 'Of ik het thema van het derde concert bewust heb "geleend" weet ik niet zeker. Maar ik denk wel dat hij [Bach] het me graag had aangeboden. Op deze manier lenen was precies Bachs manier van werken.' De complexe orkestratie en de afwisseling tussen de verschillende solopartijen tonen overeenkomsten met Bachs *Brandenburgse concerten*, maar Stravinsky's eigen unieke muzikale idioom overheerst.

Jazzy versie

Het Tim Kliphuis Trio laat samen met het Nederlands Kamerorkest een eigentijdse, jazzy versie horen van de *Brandenburgse concerten*. In alle delen van hun Brandenburg-improvisaties keren thema's uit de zes concerten terug. 'We willen laten horen dat hij niet zo'n serieuze man was als meestal wordt aangenomen', aldus Tim Kliphuis. 'Bach leende zelf ook muzikale ideeën van anderen en hij hergebruikte muziek die hij eerder had geschreven. Wij vinden vooral de karakteristieke ritmes van de Franse hofdanses die Bach gebruikte zeer aantrekkelijk. Tegelijkertijd laten we ons ook inspireren door volksmuziek die wij mooi vinden, zoals Keltische en Noorse muziek. Het concert sluit af met *Brandenburg Jam*. Een feestelijke finale waarin het orkest met ons mee moet jammen.'

Noortje Zanen

Het **Nederlands Kamerorkest** geeft concerten in de Grote Zaal, maar ook elders in Nederland en in het buitenland. Sinds 1985 is de begeleiding van producties van De Nationale Opera een van de kerntaken.

Concertmeester **Gordan Nikolić** leidt het orkest sinds 2004 vanaf de eerste lessenaar. De van oorsprong Servische violist weet met zijn temperament en bezieling het orkest telkens weer tot grote hoogte te brengen.

Leon Berendse is solofluitist van het Nederlands Kamerorkest en het Nederlands Philharmonisch Orkest. Hij studeerde in Den Haag bij Rien de Reede en Paul Verhey en in Florida bij Geoffrey Gilbert. Berendse treedt geregeld op als solist en doceert aan het Fontys Conservatorium in Tilburg.

Klavecinist en organist **David Jansen** groeide op in een muzikale familie en studeerde bij Jan Welmers en Jan Raas in Utrecht en bij Leo van Doeselaar in Den Haag. Hij is vaste bespeler van het monumentale Ruprecht-orgel in de Utrechtse Tuindorperkerk.

De Nederlandse violist **Tim Kliphuis** is klassiek geschoold aan het Conservatorium van Amsterdam, maar vond zijn weg met een mix van folk, klassiek en jazz in de stijl van Stéphane Grappelli. Samen met de Schotse gitarist **Nigel Clark** en de Engelse contrabassist **Roy Percy** richtte hij in 2005 het **Tim Kliphuis Trio** op. In de loop der jaren 'ontbond' het trio composities van vele grote klassieke componisten en gaf deze nieuw leven door middel van improvisatie.

Vanavond zijn Bachs *Brandenburgse concerten* de belangrijkste inspiratiebron, net als op het in 2018 verschenen album *Concertos*.

Het trio heeft al diverse keren opgetreden met het Nederlands Kamerorkest.

Johann Sebastian Bach wrote his six *Brandenburg Concertos* as a present for the Margrave of Brandenburg. These works are clearly inspired by the then-popular Italian concerto, a three-movement composition for one or more soloists engaged in a dialogue with the orchestra. In Bach's *Brandenburg Concerto No. 3*, the solo parts are shared among three violins, three violas and three cellos. Instead of the usually slow second movement, Bach wrote two chords and invited the musicians to invent their own cadenza. It was highly unusual in Bach's day to give the solo harpsichord as prominent a role as Bach did in his *Brandenburg Concerto No. 5*.

In 1937-38, Igor Stravinsky was inspired by the opening of the *Brandenburg Concerto No. 3* when composing his 'Dumbarton Oaks' *Concerto in E flat major*, named for the Washington D.C. estate of Robert Woods Bliss and his wife, and commissioned for their thirtieth wedding anniversary.

The Tim Kliphuis Trio, together with the Netherlands Chamber Orchestra, will also be presenting their own contemporary take on the *Brandenburg Concertos*. Various themes from the six concertos will be worked into every movement of their Brandenburg improvisations. The trio is especially attracted to Bach's use of distinctive French courtly dance rhythms, although in addition to Bach, they find a lot of inspiration in folk music.

Translation: Eileen Stevens

EN VERDER...

Online

Uw concertbezoek gaat online verder! Deel uw concertervaring op social media. Bekijk concertfragmenten op Facebook, beluister de mooiste muziek via onze Spotify-playlist, of neem een kijkje achter de schermen via Instagram. Tip: op concertgebouw.nl/ontdek gaat er een wereld voor u open.

Zomerse arrangementen

Trakteer uzelf in de pauze op een verfrissende Pink Gin & Tonic in de Spiegelzaal. Of kom na afloop naar Het Concertgebouw Café voor Drinks & Bites (drankje en twee crostini). Beide combinaties elk voor de zomerse prijs van € 9,75.

BankGiro Loterij

Het Concertgebouw en de BankGiro Loterij zijn trots op hun jarenlange samenwerking. Sinds 2000 schenkt de loterij jaarlijks een substantieel bedrag; in 2018 was dat bijna 2 miljoen euro. Dit wordt onder meer besteed aan de verduurzaming van het gebouw. Nieuw vanaf dit jaar zijn de BankGiro Loterij ZomerConcerten: meer dan tachtig concerten in juli augustus, van klassiek en filmmuziek tot pop en jazz. Deelnemers van de BankGiro Loterij krijgen met hun VIP-KAART 50% korting. Kijk op zomerconcerten.nl.

Optimaal genieten

Veel van onze bezoekers willen optimaal van de muziek genieten door geconcentreerd en in stilte te luisteren. Wij vragen u daarom hinderlijke geluiden, zoals hoesten, zoveel mogelijk te vermijden. Zet uw telefoon op 'stil' en houd er rekening mee dat ook oplichtende schermen de concentratie kunnen verstoren.

za 03/08

20.00 uur

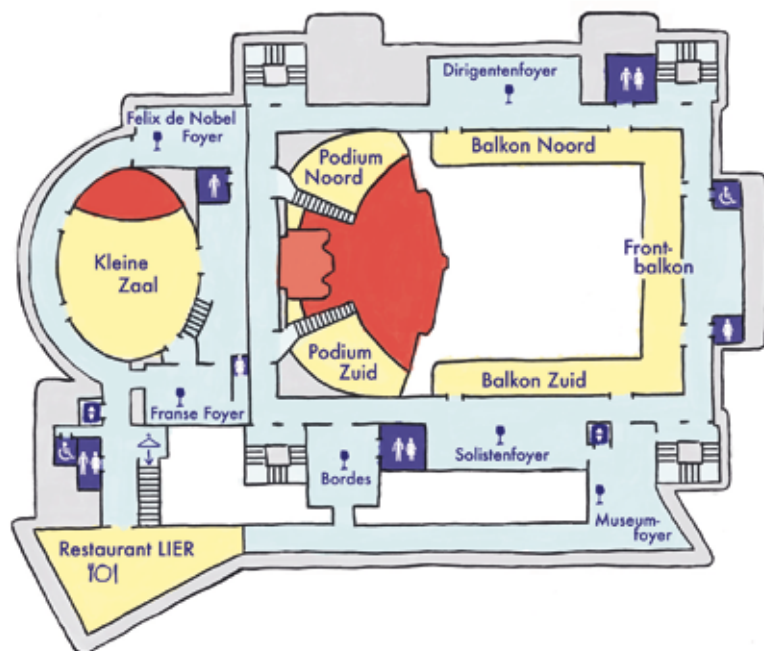
Kleine Zaal

Concerttip

Janoska Ensemble: The Big B's

Bach en Beethoven vallen samen met The Beatles, een beetje Balkan, wat branie en betovering. Het succesvolle 'familiebedrijf' Janoska Ensemble brengt een veeltalig geheel van muziekstijlen.

PLATTEGROND VAN HET CONCERTGEBOUW

KLASSIEK VOOR IEDEREEN

CLASSIC *f*M

LUISTER VIA DE KABEL • CLASSIC FM APP • WWW.CLASSICFM.NL

PARTNER VAN *Melome* ENJOY THE BEAUTY OF CLASSICAL MUSIC